

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ธรรมะเป็นที่พึ่งอาศัยของหัวใจ ถ้าหัวใจมีธรรม หัวใจที่มีที่พึ่ง หัวใจเราไม่มีธรรม หัวใจเรามีแต่กิเลส กิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเบียดเบียนเรา แต่เราไม่เข้าใจ เราไม่เข้าใจเราว่าเราปรารถนาคุณงามความดี ปรารถนาคุณงามความดี นั้นปรารถนาโดยตัดหาความทะยานอยาก

แต่ถ้ามีคุณธรรมนะ ถ้ามีธรรมในหัวใจ ธรรมเป็นที่พึ่ง ที่พึ่งคือธรรม สังฆธรรม มันมีความเข้าใจ ความเข้าใจในสังฆะ ความเข้าใจในโลก สังฆะ อริยสังฆะมันเป็นแบบนี้ มันเป็นแบบนี้ มันเป็นแบบนี้ แต่ถ้าเรามีสติปัญญา มันเป็นแบบนี้ แต่ถ้าขาดสติปัญญา มันไม่เป็นแบบนี้ เพราะมันขัดแย้งกับความรู้สึกรู้สึกของเรา

ความรู้สึกรู้สึกของเรา เรามีความปรารถนา ปรารถนาความร่มเย็นเป็นสุข นี่พุทธศาสนา ศาสนา มีการเสียสละ เพื่อสังฆะร่มเย็นเป็นสุข แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แต่เราคิดของเราเองใจว่าถ้าเราทำบุญกุศล เราต้องมีบุญ บุญคือความพอใจของเรา บุญคือความปรารถนา สิ่งที่เราปรารถนา แต่เราปรารถนา บุญคืออะไร? บุญคือความสุขของเรา

ถ้าความสุขของเรา ใจถ้ามันปรารถนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่โคนต้นโพธิ์ อยู่ที่โคนต้นไม้ อยู่ในป่าในเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข มีความสุขความเป็นจริง แต่เราแสวงหากัน เราตะครุบเงากัน เราตะครุบสิ่งที่เป็นวัตถุธาตุ ปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยมันเป็นเครื่องอาศัยการดำรงชีวิต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเสวยวิมุตติสุข

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะดำรงชีวิตในโลกนี้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ๆ มาท่านทำอย่างไร ดูพุทธประวัติ เห็นไหม เทวดามาถวายบาตร ๔ ใบ ท่านอธิษฐานให้เหลือบาตรใบเดียวแล้วออกภิกขาจาร แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้เพื่อเผยแผ่ธรรม เผยแผ่ธรรม สังฆธรรมอันนี้

นี่โลกนี้เราร้อนนัก โลกนี้เราร้อนนัก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนขึ้นมาแล้วนะ “เธออย่าไปช้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนัก” นี่เขาต้องการสิ่งนี้เพื่อบรรเทาความทุกข์ในหัวใจของตัว ความทุกข์ในหัวใจของตัว เวลาปัจจัยเครื่องอาศัย อาศัยเพื่อดำรงชีวิตไง แม้แต่พระเราก็ต้องดำรงชีวิต เพราะเป็นผลของวิญญูคือการเกิดและการตาย เวลาเกิดมาแล้วมีร่างกายและจิตใจ ร่างกายนี้มันต้องการอาหารเพื่อดำรงชีวิต เทวดา อินทร์ พรหม เขามีแต่กายทิพย์ เขาไม่มีร่างกายนี้ เขาก็ต้องใช้อาหารของเขาเป็นวิญญูณาหารของเขา

แต่เวลาเราเกิดมาในปัจจุบันนี้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ มีร่างกาย มีธาตุ ๔ ธาตุมันก็ต้องกิน คนเราก็กินดินนั่นล่ะ เห็นไหม อาหารเกิดมาจากดินทั้งนั้นแหละ อาหารมันเกิดมาจากดิน เราก็กินดินของเรา ไข่เดือนมันก็กินดินของมัน ไข่เดือนมันอยู่ในดินมันก็ไม่เห็นดินของมัน นี่มันอยู่กับดิน เวลามันหมดอายุขัยของมัน มันขึ้นมาตายบนดินนั่นล่ะ แต่เวลามันมุดอยู่ในดิน มันไม่เห็นดินหรอก ไข่เดือนนี่

เราก็กินดินเป็นมนุษย์ เราก็กินแสวงหากันมา ปัจจัยเครื่องอาศัยเราก็กินแสวงหาเพื่อความมั่งคั่งของเรา เพื่อความมั่นคงของเรา ถ้าความมั่นคงของเรา เราก็กินแสวงหา แสวงหาเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัยใช้ไหม มันต้องอาศัย แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังต้องภิกขาจาร ภิกขาจารเพื่อดำรงชีวิตไง ประเพณีของพุทธประเพณีเขาทำกันอย่างไร ทำแล้วนี่ชีวิตดำรงอย่างนั้น แต่ดำรงด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ภิกขาจาร เลี้ยงชีพด้วยปณิธาน

เขามีศรัทธามีความเชื่อ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ เขาปรารถนาบุญของเขา เขาหุงอาหารของเขา เขาดำรงชีวิตของเขา เขาเอาส่วนหนึ่งมาใส่บาตรๆ ใส่บาตรเพราะอะไร เพราะพระเป็นผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสาร พยายามจะรื้อค้นหาทางออกของหัวใจ ถ้าหาทางออกของหัวใจ ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตเกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ เห็นไหม เกิดโดยกรรม นี่การกำเนิด ๔ จิตนี้มันต้องเวียนตายเวียนเกิดของมันตลอดเวลาอยู่แล้ว ถ้าตลอดเวลา ร่างกายก็หาอาหารมาเพื่อดำรงชีวิตของมัน ปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิตนี้ จิตใจนี้ก็แสวงหากิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันก็บีบคั้นหัวใจของมัน

แต่ถ้ามีธรรมในหัวใจๆ ใจแสวงหา มันเข้าใจสัจธรรมๆ แม้แต่ไม่ใช่เป็นของเรา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานี้ไม่ใช่ธรรมของเราหรอก แต่ธรรมขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านศึกษามาแล้ว ท่านค้นคว้ามาแล้ว ท่านชำระล้างกิเลสในหัวใจของท่าน ท่านเสวยวิมุตติสุขของท่านไปแล้ว แล้วท่านวางธรรมวินัยนี้ไว้

เวลาศึกษามา ศึกษาโดยภาคปริยัติ แต่เราก็ไม่เข้าใจเรื่องสิ่งนั้น พอไม่เข้าใจสิ่งนั้น กิเลสมันเข้าไปบวก “ทำบุญแล้วต้องมั่งมีศรีสุข”

มั่งมีศรีสุขเพราะเขาทำของเขา มา เวลาพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล เห็นไหม เว้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสิวาลีเป็นผู้มีลาภที่สุด ไปที่ไหนมีแต่คนนับหน้าถือตา มีแต่คนตักบาตรพระสิวาลี เพราะอะไร เพราะพระสิวาลีท่านสร้างของท่านมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสร้างของท่านมา เพราะท่านสร้างของท่านมา ท่านถึงตรัสรู้ธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยสมบูรณ์ นี่ท่านสร้างของท่านมา

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครก็อยากทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าเป็นเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีชื่อเสียงขึ้นมาคนถึงทำบุญ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าไม่ใช่ เราทำของเรามาทั้งนั้นแหละ เราทำของเรา มาไว้ก่อน เราเสียสละมาเป็นพระโพธิสัตว์ เสียสละชีวิตมาบ่อยครั้งมาก สละชีวิตมาทุกอย่าง สละชีวิตมาเพื่อความเป็นอยู่ของโลก โลกเขาขาดแคลนกันเป็นนรก เป็นกระต่าย กระโดดเข้ากองไฟให้เขาได้กินเนื้อต่างๆ เขาสละของเขา มา เขาทำของเขา มาทั้งนั้นแหละ แต่พอทำของเขา มาทำให้ใจเข้มแข็ง พอมีบารมีธรรมขึ้นมา ใจนั้นเข้มแข็งขึ้นมา จะนั่งสมาธิภาวนาขึ้นมา ใจมันก็มีหลักมีเกณฑ์ของมัน มีหลักมีเกณฑ์นี้มันไม่ไหลไปตามโลกไป

โลกเขาสรรเสริญเยินยอกัน โลกเขาชักจูงกันไป โลกเขาว่าที่นั่นดีที่นี้ดีก็ไปตามเขาไป แต่ถ้ามันสร้างอำนาจวาสนามา ใจใจมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน นี่กาลามสูตร เป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือมันเป็นจริงอย่างที่เขาวาหรือ ถ้ามันไม่เป็นจริง เพราะว่าสิ่งที่เป็นจริงขึ้นมาที่สรรเสริญเยินยอกันว่าสิ่งนั้นเป็นจริงๆ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มันเป็นจริงที่ไหน? มันเป็นจริงที่ใจของเรา มันสุขมันทุกข์ มันทุกข์ที่นี้ทั้งนั้นแหละ

สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยเราก็หาของเรามา แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหม เขาก็ต้องมีอาหารของเขา เราเป็นมนุษย์ เราก็มีอาหารของเรา แต่อาหารของเรา เราศึกษาธรรม ศึกษาธรรมเป็นที่พึ่งอาศัย นี่ไง ถ้ามันเป็นที่พึ่งอาศัย มันเข้าใจ

มรณานุสติ กำหนดเวลาตายทุกลมหายใจเข้าออก ถ้ากำหนดลมหายใจเข้าออกนะ มันไม่มีความทุกข์หรอก ทุกข์อะไรมา มันก็คิดเดียว เพราะมันจะตายอยู่แล้ว หายใจเข้ามันไม่ออกก็ตายตายเดี๋ยวนี้ ถ้าตายเดี๋ยวนี้มันจะมีอะไร ใครจะมาเยาะเย้ยถากถาง ใครจะมาบีบคั้น ใครจะมาสรรเสริญเยินยอ มันก็ไม่ทันเราหรอก มันไปแล้ว

เวลาหลวงตาท่านบอก เวลาท่านเทศน์ว่า การ ถ้าใครปฏิบัติขึ้นไปแล้วนะ ถ้าถึงจุดนี้ จะมากราบศพผม จะมากกราบศพผม

ท่านพูดนะ ท่านไม่สนใจเลย เพราะเอ็งปฏิบัติไม่ถึง เอ็งก็ไม่รู้ไม่เห็น ถ้าเอ็งไม่รู้ไม่เห็น เอ็งก็ไม่สนใจ เอ็งก็สนใจแต่เรื่องที่เอ็งคาดเอ็งหมายได้ เอ็งสนใจแต่เรื่องที่เอ็งแสวงหาได้ แต่เรื่องที่เหนือเอ็งคาดเอ็งหมาย เอ็งไม่เคยเห็น เอ็งจะคาดหมายได้อย่างไร ถ้าเอ็งคาดหมายไม่ได้ เอ็งก็ไม่สนใจทั้งนั้นแหละ

แต่ถ้าเมื่อใดมันพัฒนาขึ้นมา จิตใจมันไปถึงนะ โอ้โฮ! โอ้โฮ! โอ้โฮ! ก็ไปกราบศพไป ท่านตายไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๒,๕๐๐ กว่าปี ทำไมเรายังเคารพบูชากันอยู่ล่ะ เราเคารพบูชาเพราะว่าจิตใจของท่านเวลานั้นเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม ถ้าใครเข้าไปถึงความจริงมันจะซาบซึ่งมาก สิ่งที่มีคุณค่า

คุณ เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยนะ ใครแก้ไข ใครรักษาเราได้ เราจะเชิดชูคนนั้นมาก เพราะคนนั้นเขาให้เรา คุณ เวลาทุกข์เวลายาก เราหิวกระหาย ใครให้เรามือหนึ่ง เราคิดถึงคุณเขาไหม เราคิดถึงคุณเขาทั้งนั้นแหละ แม้แต่อาหารมือหนึ่ง เวลาเราทุกข์เรายาก พอใครมาช่วยเหลือเอื้องานได้ เราคิดถึงคุณเขาไหม คิดถึงทั้งนั้นแหละ

แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา สิ่งนี้ใครรู้ใครเห็นได้ นี่เขาว่าคนเห็นไหม เดียวนี้มันปฏิบัติกันลัดสั้น เห็นไหม “ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ของมันมีอยู่แล้ว”

มีอยู่แล้ว แล้วเอ็งรู้อะไรล่ะ มีอยู่แล้ว มันอยู่ที่ไหนล่ะ มีอยู่แล้ว มันไปขุดเอาที่ไหน นี่เวลาหัวใจตัวเองก็ไม่เคยเห็น ไม่เคยรู้จักมัน ถ้ารู้จักมัน เห็นไหม จิตสงบเป็นอย่างไร ถ้าจิตไม่สงบก็ฟุ้งซ่านนี่ไง เพราะจิตมันไม่สงบมันถึงฟุ้งซ่าน ฟุ้งซ่านมันเอาอะไรล่ะ? ก็เอาความคิดประสาเรานั้นแหละ ความคิดประสาเรา ใครเป็นคนคิดล่ะ? กิเลส

ใครบ้างไม่เห็นแก่ตัว ทุกคนเห็นแก่ตัวทั้งนั้นแหละ คิดโดยมุมมองของตัวเอง มุมมองการศึกษา ใครศึกษามาอย่างไรก็คิดแบบนั้นแหละ ถ้าคิดแบบนั้น เห็นไหม คิดตามมุมมองของตัวเอง ใครมีปัญญาก็คิดตามนั้นไป แล้วคิดตามนั้นไปแล้วกิเลสมันก็บวกรเข้าไปด้วย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนนะ นี่สอนให้อานาปานสติ แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออกจนจิตสงบเข้ามา

พอจิตสงบเข้ามามันเกิดญาณหยั่งรู้ บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ เวลาอาสวัภขญาณมันเข้ามาทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา”

ไก่ของเรา ใจของเรา ฟองอวิชชามันครอบงำไว้ ฟองอวิชชาคือความคิด ความเห็นแก่ตัว แล้วไก่ตัวนั้นมันเจาะออกมาไม่ได้ พอไก่ตัวนั้นมันเจาะออกมาไม่ได้ โดยธรรมชาติของมัน นี่ชาตुरू ชาติรูมันส่งออก ส่งออกโดยผ่านไ้เปลือกไข่นั้นนะ ไ้เปลือกฟอง ไ้เปลือกอวิชชานั้นนะ ไ้เปลือกอวิชชาคือไ้ความเห็นแก่ตัวนั้นนะ เวลาธรรมะก็ว่ารู้แล้ว “ลัดสั้นๆ ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม”

ดั้งเดิมมันต้องไม่เกิดสิ ฤทธิชีไพรเขาทำสมาธิของเขา จิตเขาก็ส่องใสเหมือนกัน จิตเดิมแท้ นี่ส่องใส นี่ส่องใส สว่างใส ปลอดโปร่งหมด แล้วไปไหนล่ะ นี่อวิชชามันครอบงำไว้

จะหยาบขนาดไหน คนหนานะ เวลาคิดเห็นแก่ตัว คิดทำลายกัน มันก็กิเลสอย่างหยาบๆ กิเลสอย่างหน้าด้าน เวลากิเลสอย่างกลางมันก็ว่าเราเป็นคนดีแล้ว เราก็ทำดีที่สุดของเราแล้ว เราเป็นคนดีแล้วจะต้องมาประพฤติปฏิบัติอะไรอีก เกิดมาชาตินี้ก็ทุกข์ยากแค้นี่พอแล้ว นี่เวลาอย่างละเอียด เห็นไหม ฤทธิชีไพร เขาเป็นนักบวชนะ เขาหาะเห็นดินฟ้าได้นะ นี่ไง มันก็ตกอยู่ในเปลือกไข่นั้นนะ ไ้อวิชชาที่มันครอบงำอยู่นั้นนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำความสงบของใจเข้ามา ความสงบของใจเข้ามานี้ มันจะเป็นเปลือกไข่ ถึงจะเป็นเปลือกไข่มันก็เป็นคุณงามความดี คุณงามความดีว่า ให้สำนึก ให้รู้จักตน เรามีค่าที่สุด ถ้าจิตของเราเข้าไปสู่ตัวตนของจิตนั้น จิตนั้น นี่สัมมาสมาธิคือจิตเข้าไปสู่จิต จิต เข้ามาสู่ตัวตนของเรา ถ้าสู่ตัวตนของเรา แล้วตัวตนของเรามันพลิกแพลง พยายามแก้ไขของเรา พยายามหาทางออกในหัวใจของเรา ไ้ไก่ตัวนั้น ไ้ไข่แดงมันจะฟักตัวของมัน แล้วมันพยายามจะหาทางออกมา

ถ้ามันหาทางออกมา ถ้ามันออกมาได้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา” ท่านมีอิสรเสรีภาพ ท่านไม่เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ ในเมื่อเป็นฟองอวิชชา ให้ใครไปก่ก่ละ แม่ไก่มันกก มันก็กกมาเป็นไก่ พอเป็นไก่ มันก็อยู่ในวัฏฏะนั้นละ แต่ถ้ามันเจาะฟองอวิชชาออกมา เห็นไหม ฟองอวิชชามันไม่มี ใครจะกกมันละ เพราะตัวมันเองชำระตัวมันเอง ถ้าตัวมันเองชำระตัวมันเอง แต่นี่ของเรา ฟองอวิชชาก็แม่ไก่มันกก เดียวนี้ใช้ตู้ฟัก ไก่เป็นล้านๆ ตัว แล้วไก่เป็นล้านๆ ตัว แล้วมันได้ประโยชน์อะไรละ ไก่ล้านๆ ตัวก็มาเชือดไป เป็นอาหารไป แต่นี่บุคคลาธิษฐาน ธรรมาธิษฐาน ถ้าบุคคลาธิษฐานก็เพื่อให้เราเข้าใจ ให้เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ มันย้อนกลับมาที่นี้

เรื่องมีกรรมเป็นที่พึงเกิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึงเลย เราก็คว่ากันไป มีกรรมเป็นที่พึงเกิด ทุกคนก็เกาะพระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธพจน์ๆ แล้วเวลามันคิด มันคิดด้วยอวิชชาของมันนั่นละ คิดด้วยเปลือกไข่นั่นละ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติกัน เรามีครูมีอาจารย์ของเรา เราปรึกษาครูบาอาจารย์ของเราละ

เขาบอกนั้นเป็นบุคคลนะ อย่าไปเชื่อ นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เลย กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อแม้แต่อาจารย์ของเรา แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีคนชี้แนะ คนคอยบอก คนคอยให้อุบาย มันดีกว่าเราต้องบุกบั่นไปเองไหม ถ้าเรานุกบั่นไปเอง คูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ พระปัจเจกพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ สาวกสาวกะได้ยินได้ฟัง อย่างน้อยๆ เราก็คั่นคว่าจากพระไตรปิฎก อย่างน้อยๆ ประเพณีวัฒนธรรมมันก็ซบสมมาจากชาวพุทธ พุทธศาสนาตกผลึกมาเป็นประเพณีวัฒนธรรม เราก็อ้างอิงตามประเพณีวัฒนธรรมนั่นละ นี้อะไรละ นี้ก็สาวกสาวกะได้ยินได้ฟังไง แล้วได้ยินได้ฟัง แล้วฟองไข่นั่นมันก็ตีความกันไปไง แล้วเราปฏิบัติไป เราก็อ้างอิงลูกลูกหลานไปไง

พอล้มลูกลูกหลานไป นี่ตีหน้าเส้ราเล่าความเท็จ “โอย! มันว่าง มันลัดมันสั้น ธรรมะเดียวเดินเข้าไปชนมันเลย” มันมีอยู่ที่ไหน

นี่ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม คือสังขารมันมีอยู่ แต่ใครไปรื้อค้นขึ้นมาละ ใครไปรู้อะไรขึ้นมาละ ถ้าใครรู้อะไรขึ้นมา เห็นไหม นี่ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติขึ้นมา ท่านถึงซาบซึ้งมาก เวลาใครเข้าไปถึง เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตนี้มันชัดๆ ถ้าเห็นธรรมคือเห็นตถาคต ถ้าตถาคต

เป็นคนเบิกทางเอาไว้ ถ้าเราเข้าไปถึงตรงนั้น เราจะซาบซึ่งบุญคุณใหม่ นี่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เห็นใหม่

เวลาบอก “พุทธพจน์ๆ ไม่ให้เชื่อๆ”

เชื่อ เชื่อแล้วนี่ศรัทธาความเชื่อ ศรัทธานี้เป็นสิทธิเสรีภาพของคนนะ ในเมื่อเขามีศรัทธา จริตนิสัยของเขา เขามีศรัทธาสิ่งใดนั่นมันจรตนิสัยของเขา ศรัทธาความเชื่อ เพราะมีศรัทธามี ความเชื่อ ความเชื่อนั้นแล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราพิสูจน์ของเราขึ้นมา ถ้าเราพิสูจน์ขึ้นมา มันเป็นเรื่องขึ้นมา เป็นจริงเป็นอย่างหายบ อย่างกลาง อย่างละเอียด แม้แต่สมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจาร สมาธิ อัปปนาสมาธิ สมาธิเป็นแบบใด สมาธิหายบละเอียดก็เดียวกัน แล้วเวลาถ้ามันเกิดปัญญา ขึ้นมา ปัญญามันแยกแยะออกไป มันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญานี้เป็นอย่างไร ถ้าปัญญามันเกิด ขึ้นมาเห็นใหม่

ถ้ามีศรัทธามีความเชื่อ เรามีธรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ศรัทธาความเชื่อมันก็เกาะไว้ ธรรมของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราศึกษามา ศึกษามาเป็นปริยัติ แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติ ตามความเป็นจริงขึ้นมา ถ้ามันมีความจริงขึ้นมา นี่มีธรรมเป็นที่พึ่งอาศัย

เวลาเรามีบุคคลเป็นที่พึ่งอาศัย มีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งอาศัย นั่นละชี้นำๆ เวลาองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ นี่สำเร็จเป็นหมื่นเป็นล้าน เวลาสำเร็จไปๆ นี่ครูบาอาจารย์ท่าน เทศน์มามันก็เตือนใจเรานั้นแหละ มันสะกิดใจเรานั้นแหละ

เวลาฟังธรรมนะ ธรรมมันไม่ไว้หน้าใคร ธรรมไม่มีลูบหน้าปะจมูก แต่ว่าทางโลกมันมี ลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะชัง ลำเอียงเพราะพวกเขา พวกเขา ถ้าพวกเขาก็ถูก พวกเขา ก็ผิด

ธรรมมันไม่มี มันจะมีพวกใคร พวกใครก็คืออดีตทั้งนั้นละ นั่นละเปลือกไข่ นี่พวกก็คือ วัฏฏะ พวกก็คือผล พวกก็คือฐิติจิต เพราะมีตัวตน แต่ถ้ามันไม่ทำลายตัวตนมันจะพ้นจากสิ่งนั้นไป ได้ไหม นี่ธรรมมันไม่มีพรรคไม่มีพวก ความจริงคือความจริง ความถูกต้องคือความถูกต้อง ความผิดก็คือความผิด ถ้าเราปฏิบัติไปแล้วเป็นความจริงแบบนั้น ถ้าความจริงแบบนั้น นั่นละตั้ง ธรรมๆ มันไม่มีพวกใครพวกเขาพวกเขาหรือออก แต่ถ้ามีลำเอียง ลำเอียงนั้นก็ลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะชัง ถ้าลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะชัง เขาก็ต้องมีส่วนได้เสียของเขา

แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงมันเป็นแบบนี้ ใครพูดก็เป็นแบบนี้ สามเณรอายุ ๗ ขวบ เป็นพระอรหันต์ก็พูดแบบนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ก็พูดแบบนี้ สังฆกรรมมีอันเดียว อันเดียวมันเป็นประโยชน์ตรงนั้นนะ

เราจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด เรามาประพฤติปฏิบัติกัน ถ้าพูดถึงเราทำบุญกุศล บุญกุศลเพื่อ บุญกุศล บุญกุศลอำนาจวาสนาบารมี ถึงเวลาคราวที่มันประสบความสำเร็จมันก็ประสบความสำเร็จ พอมันทุกข์มันยาก เราก็แก้ไขของเราไป เราพยายามชวนชวนของเราไป ทุกคนต้อง ล้วงฟันทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะของเรา ถ้ามันทำของเราไป นี่ทำ คุณงามความดี ปัจจุบันนี้ก็ปัจจุบันนี้ เวลาผู้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ อันนั้นเป็น อุดตาคือ อุดตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตนแล้ว เป็นเรื่องของใจ เรื่องของการภาวนา

ถ้าภาวนาถึงที่สุดแห่งทุกข์ พุทธศาสนาสอนที่นี่ สอนให้เอาชนะตนเอง ไม่ใช่เอาไปชนะใคร ไม่ใช่เอาชนะคะคานใคร ไร้ประโยชน์ เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัตินะ ถ้าถึงเวลาเข้าด้ายเข้าเข็ม ท่านเข้าป่าไปเลย องค์เดียวนี่เอาใจ เอาตัวเองให้ได้ รักษาแล้วดูแลมัน แล้วพัฒนามันขึ้นมา อันนั้นจะเป็นประโยชน์กับเรา นี่คืออำนาจวาสนา

ส่วนที่มันเป็นบารมีธรรมๆ ใครสร้างมาก็ได้ ใครไม่สร้างมา เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะ เป็นสงฆ์องค์แรกของโลก นี่ไปสอนหลานองค์เดียวคือพระปุลณมณฑานีบุตร แล้วก็เข้าไปอยู่ป่า อยู่เขา อยู่กับช้างอยู่กับม้า อยู่กับสัตว์ เป็นสงฆ์องค์แรกของโลกนะ เป็นรององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระพุทธเจ้าเป็นศาสดา เวลาสงฆ์องค์แรกก็พระอัญญาโกณฑัญญะ ถ้าเป็นพวกเรานะ โอ้โฮ! พี่ชายใหญ่ มันแเอ้คนนำดูเลย มันจะครอบครองสงฆ์ แต่นี่ไม่ เข้าป่าเข้าเขาไปอยู่กับสัตว์ อยู่กับสัตว์นะ เวลาถึงที่สุดแล้วมาลององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน นี่ไง คนที่มีธรรม ล้างจะความจริงมันเป็นแบบนี้ เขาสร้างมาอย่างนั้น

เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะท่านสร้างของท่านมาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา นี่ท่านมีปัญญา ปัญญาของพระสารีบุตรก็มหาศาล เพื่ออะไร? ก็เพื่อเผยแผ่ธรรม เพื่อความมั่นคงของศาสนา

นี่ถ้ามันเป็นจริงก็เป็นจริงอย่างนั้น ใครสร้างมาอย่างไรก็ได้ อย่างนั้น เรื่องบารมีมีส่วนเรื่องบารมี แต่ความจริงแล้วเราต้องเอาความจริงของเราให้ได้ก่อน เอาสัจจะความจริงขึ้นมา ถ้าใจเป็นธรรมแล้ว ก็เลสมันตามเราไม่ทัน เราจะมีความสุขของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง